

Republic of the Philippines
Department of Education
Negros Island Region
DIVISION OF SILAY CITY
City of Silay

Matematika at Agham

Learning Strand 2

Advanced Elementary

(Hiligaynon)

Ginsulat Nanday:

Lendy Q. de los Santos
Ritchie B. Modesto
Rose Jane Q. Dalen
Karen Jay G. Alvarez
Hannah B. Sumulong
Karen C. Bermudez
Jacqueline H. Artajo
Jylon T. Busel
Jezreel Kim T. Alimon

Republic of the Philippines
Department of Education
Negros Island Region
Division of Silay City

LEARNING RESOURCES MANAGEMENT AND DEVELOPMENT SYSTEM
City of Silay

COPYRIGHT NOTICE

Section 9 of Presidential Decree No. 49 provides:

“No copyright shall subsist in any work of the Government of the Republic of the Philippines. However, prior approval of the government agency or office wherein the work is created shall be necessary for exploitation of such work for profit.”

This ALS supplementary material was originally developed by teachers in the Alternative Learning System, Division of Silay City, Department of Education. It may be reproduced solely for educational purposes on condition that the source is duly acknowledged.

This edition has been reproduced for print and online distribution through the Learning Resources Management and Development System (LRMDS) Portal, Department of Education, Division of Silay City.

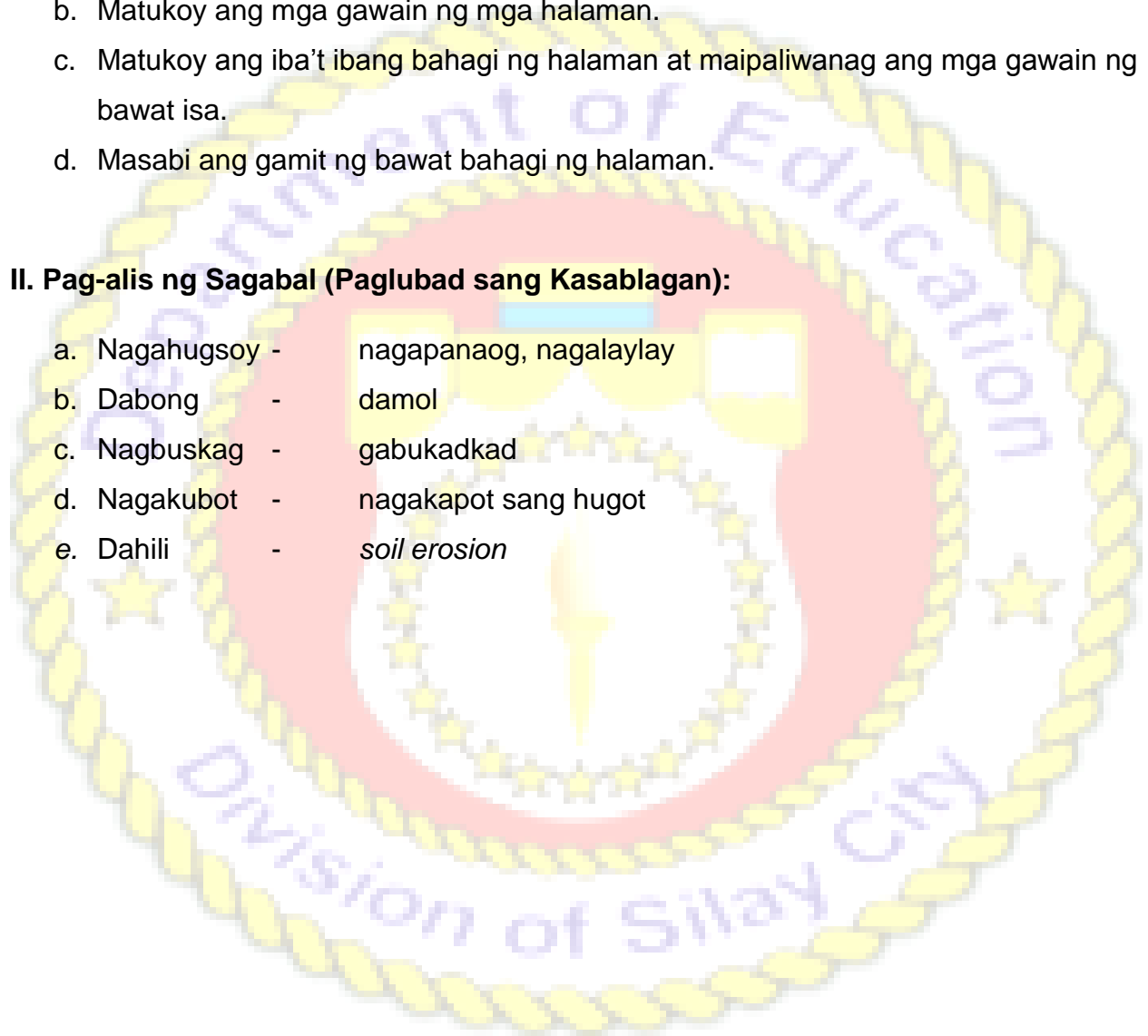
Mga Bahin Sang Kahoy nga Kansilay

I. Layunin (Mga Tinutuyo):

- a. Maipaliwanag ang kahalagahan ng mga halaman sa ating kapaligiran
- b. Matukoy ang mga gawain ng mga halaman.
- c. Matukoy ang iba't ibang bahagi ng halaman at maipaliwanag ang mga gawain ng bawat isa.
- d. Masabi ang gamit ng bawat bahagi ng halaman.

II. Pag-alis ng Sagabal (Paglubad sang Kasablagan):

- a. Nagahugsoy - nagapanaog, nagalaylay
- b. Dabong - damol
- c. Nagbuskag - gabukadkad
- d. Nagakubot - nagakapot sang hugot
- e. Dahili - *soil erosion*

Tula

ANG KAHOY NGA KANSILAY

Sa pagtubo sang Kansilay nga kahoy
May gamut nga nagahugsoy
Ini magapadayon sa pagtubo
Asta nga magdaku ang puno

Lawas, lawas, lawas nga daku
Mabakod nga nagatindog, budlay matiko
Tanan diri nagatipon
Sanga, dahon, kag bulak nagapongpong

Mga sanga nagakurba
Gina-angtan sang bulak kag dahon niya
Ang iya porma amo gapatahom
Nga kung imo makita ikaw magayuhom

Maanyag nga bulak
Pula, puti, kag kanaryo nga busilak
Kung ini nagabuskag
Dughan mo daw madagdag

Kaupod sang mga dahon
Madabong kung imo tang-laon
Kung tig-ilinit ikaw makapasilong
Kag subong man makapiyong-piyong

Kansilay, Kansilay
Gintunaan sang ngalan sang Dakbanwang Silay
Simbolo sang pagkaisganan sang aton katigulangan
Ginbugay sa aton nga mga kabataan

Hilikuton A:

1. Ano nga parti sang kahoy ang nagasuyop sang tubig kag sustansiya halin sa duta?

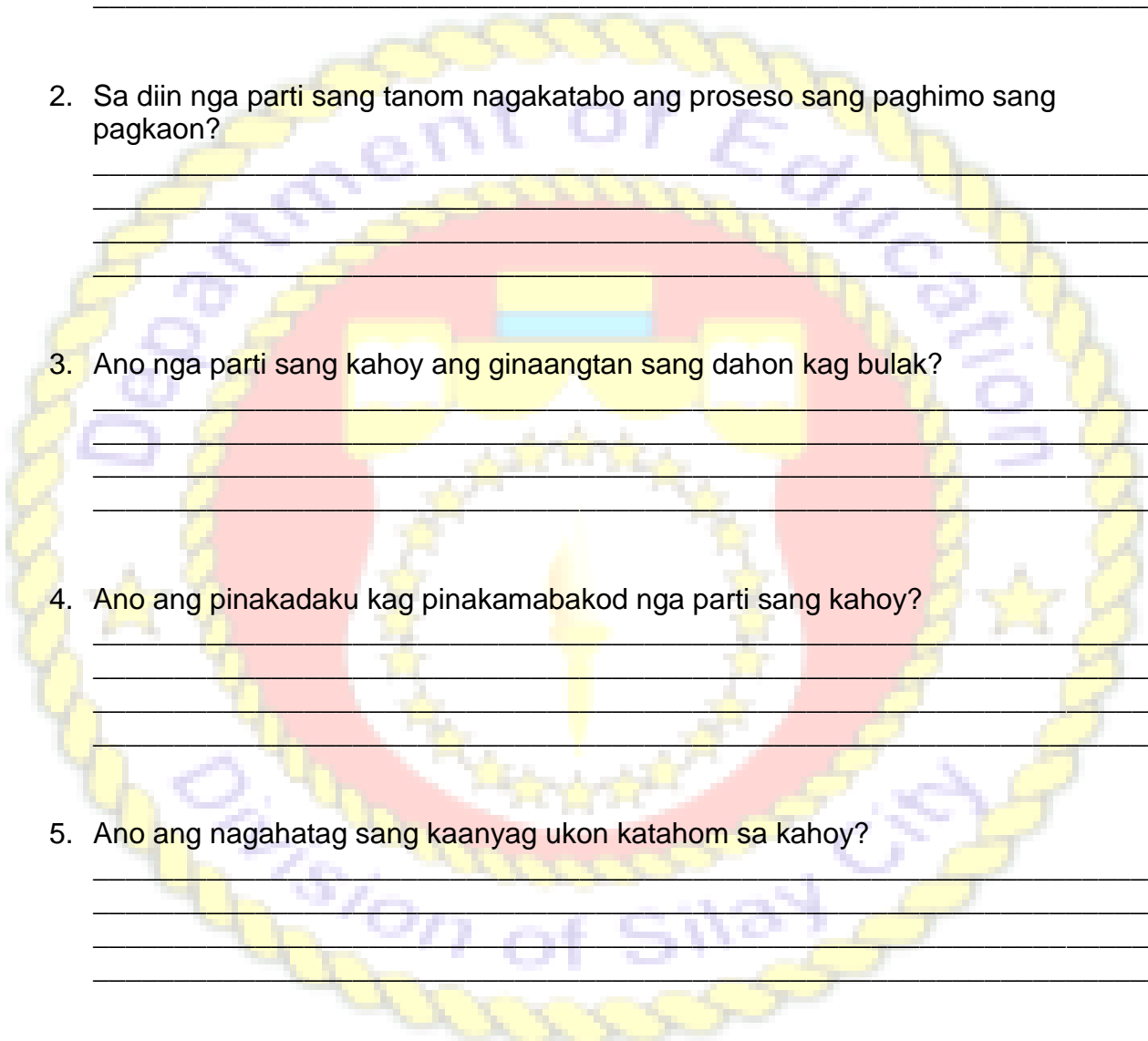
2. Sa diin nga parti sang tanom nagakatabo ang proseso sang paghimo sang pagkaon?

3. Ano nga parti sang kahoy ang ginaangtan sang dahon kag bulak?

4. Ano ang pinakadaku kag pinakamabakod nga parti sang kahoy?

5. Ano ang nagahatag sang kaanyag ukon katahom sa kahoy?

6. Ano nga parti sang kahoy ang ginaangutan sang tanan nga sanga kag dahon?

7. Ngaa importante ang kada parti sang isa ka kahoy?

8. Sa Silay lang bala makita ang kahoy nga Kansilay? Huo O Indi? Nga-a?

Mga Kinaadman nga Matun-an:

Mga Gamit sang Nagkalain-lain nga Bahin sang Kahoy

(*Roots*) **Gamut**- nagasuyop sang sustansya kag tubig halin sa duta kag ginadala sa iya lawas para sa pagbahin-bahin pakadto sa kahoy. Ang gamut nagakubot sa duta sa pagpugong sa dahili.

(*Trunk*) **Lawas**- gina agyan sang tubig kag mineral halin sa duta kag nagadala sang “sugar” halin sa dahon paubos sa gamut para suportahan kag mapakaon ang sistema sang bilog nga kahoy.

Crown - tanan nga sanga kag dahon sang kahoy.

(Leaves) **Mga Dahon**- nagasuyop sang sanag halin sa adlaw paagi sa proseso nga ginatawag *photosynthesis* para mangin pagkaon sang tanum.

(Branches) **Mga Sanga**- nagasuporta sa mga dahon para makakuha sang sanag halin sa adlaw. Nagahatag sang handong para pahuwayan sang mga tawo, pispis ukon iban pa nga mga kasapatan.

(Flowers) **Mga Bulak**-nagahatag duag sa kahoy. Nagahatag kaanyag sa kahoy. Ginatunaan sang pagmu-
ad (*Reproduction*). Nagaganyat sang mga pispis, alibangbang,buyog kag iban pa nga mga insekto.

Hilikuton B:

Magdihon sang laragway sang Kansilay nga kahoy kag butangan sang nagakaigo nga ngalan ang kada bahin.

